

Mustafa Yeneroğlu'nun "11. Yargı Paketi" Hakkında Basın Toplantısı (23.12.2025, TBMM)

**Ekranları Başında Bizleri Takip Eden Saygıdeğer Vatandaşlarımız,
Çok Değerli Basın Mensupları,
Hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum,**

Genel Kurul'da görüşülmeye başlanacak olan 11. Yargı Paketi hakkında değerlendirmelerimi sizlerle paylaşacağım.

Öncelikle ifade etmeliyim ki, önümüzdeki metin bir reform belgesi değil; iktidarın mevcut adalet anlayışının ve yargı politikasının bir fotoğrafı ve devamıdır.

Her yargı paketinde olduğu gibi bu pakette de büyük söylemlerle yola çıkılmakta, iddialı hedefler dile getirilmektedir.

Ancak neticede "Türkiye Yüzyılı, Adaletin Yüzyılı" gibi kulağa hoş gelen sloganlar eşliğinde sadece bazı teknik düzenlemeler yapılmaktadır. Fakat bu düzenlemeler, yargıya siyasetin müdahale kanallarını açık tutan mevcut yapıyı sorgulamadığı gibi, adalet sistemimizin neden bu noktaya geldiğine dair samimi bir yüzleşmeden de bilinçli olarak kaçınmaktadır.

Oysa Türkiye'de bugün yaşadığımız yargı krizi, teknik eksikliklerden ya da birkaç maddelik yasal düzenleme ihtiyacından kaynaklanmamaktadır.

Bugün karşı karşıya olduğumuz temel sorun, hukukun iktidar karşısındaki bağımsızlığını yitirmiş olmasıdır. Yargının adalet dağıtan bir erk olmaktan çıkartılarak, siyasi tercihlere göre yönlendirilen bir araca dönüştürülmüş olmasıdır.

Bu tablo değişmedikçe kaçınıcı yargı paketinin çıkarıldığı tali bir ayrıntıdan ibarettir.

Çünkü bağımsız olmayan bir yargı, ne kadar çok kanun yapılırsa yapılsın, adaleti tesis edemez.

Aksine, yargı iktidarın güdümünde çalıştığı sürece; yürütmenin sistematik biçimde ürettiği adaletsizlikleri gidermek bir yana, bu adaletsizlikleri tahkim eden bir işlev görür.

Ne yazık ki, bugün görüşülmeye başlanan paket de bu anlayışın bir devamıdır. Bu nedenle, bugüne kadar açıklanan hiçbir yargı paketi esaslı çözümler üretmediği gibi, 11. Yargı Paketi de bu tabloyu değiştirmeyecektir.

Kıymetli Basın Mensupları,

Paketin içeriğine baktığımızda, en sorunlu yönlerinden biri, Anayasa Mahkemesi tarafından açıkça iptal edilmiş düzenlemelerin, neredeyse aynı içerikle kanun metnine taşınmasıdır.

Teklifin 30, 31 ve 32. maddeleriyle İnternet Kanunu'nda yapılan düzenlemeler, ifade özgürlüğüne indirilmiş bir darbedir. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'na tanınmak istenen yetkiler, Anayasa Mahkemesi'nin daha önce "yargı yetkisinin gaspı" diyerek iptal ettiği hukuksuzluğu adeta hortlatmaktadır. Mahkeme çok net bir ilke koymuştur: Yargısal yetki, idari kurumlara devredilemez. Buna rağmen teklif, BTK'yı içeriklere müdahale eden denetimsiz bir yargıç konumuna taşımaktadır.

Yine İnternet Kanunu’nun 9. maddesine ilişkin düzenleme, AYM’nin iptal gerekçelerini karşılamaktan çok uzaktır. “İlk bakışta ihlal” gibi muğlak kavramlar üzerinden, sulh ceza hâkimlerine kısa sürede kopyala-yapıştır kararlar verme yetkisi tanınmaktadır. Anayasa Mahkemesi’nin keyfiliğe ve denetimsizliğe yönelik eleştirileri görmezden gelinmiştir. Bu haliyle düzenleme, ifade özgürlüğünü korumak yerine, dijital dünyadaki sansür mekanizmasını ve keyfiyeti daha da artıracaktır.

Buna ek olarak, teklif ile sosyal ağ sağlayıcılarına hâkim kararlarını dört saat içinde uygulama zorunluluğu getirilmekte; daha karar kesinleşmeden karara uyulmaması hâlinde yüzde 50’den yüzde 90’a varan bant daraltma yaptırımları öngörülmektedir. Bu yaptırım, yalnızca ilgili içeriği değil, platformun tamamını fiilen işlevsiz hâle getirebilecek niteliktedir.

Yani bu düzenlemeyle birlikte ifade ve basın özgürlüğü daha fazla ezilecektir.

Değerli Arkadaşlar,

Gelelim kamuoyunun büyük bir beklentiyle takip ettiği, ancak içeriğiyle hayal kırıklığı yaratan, paketin en kritik maddesi olan infaz düzenlemesine.

Teklifle, alt-üst soyu- eşi ve kadını kasten öldürme, cinsel saldırı, terör ve çocuk istismarı gibi suçlar hariç tutulmak kaydıyla, 31 Temmuz 2023 öncesi işlenen suçlarda hükümlülere 3 yıllık bir “erken tahliye” imkânı tanınıyor. Kapalıdan açığa, açıktan denetimli serbestliğe geçiş süreleri 3 yıl öne çekiliyor.

Burada sormamız gereken soru şudur: Bu bir reform mu, yoksa cezaevlerinde yer kalmadığı için yapılan bir yer açma operasyonu mu?

Değerli Basın Mensupları,

Yargı sistemindeki krizin en somut ve en acı sonucu, cezaevlerindeki önlenemeyen nüfus artışıdır. Rakamlar gerçekten dehşet vericidir: 2010’dan bu yana Türkiye’nin nüfusu yüzde 20 artarken, cezaevi nüfusu yüzde 450 artmıştır!

Bugün cezaevlerinde 433 bin insan var. Bu rakam, ülkemizdeki 35 ilin toplam nüfusundan büyüktür; nüfusu bize yakın olan Almanya’nın tam sekiz katıdır! 305 bin kapasiteli cezaevlerinde 433 bin kişi tutuluyor.

Bu ne anlama geliyor biliyor musunuz? Cezaevlerimiz, fiziki kapasitesinin tam yüzde 40 üzerinde doludur. Tam 130 bin insan, insan onuruna aykırı koşullarda tutulmaktadır.

Bu nedenle, sormamız gereken en başlıca soru Türkiye’de neden bu kadar çok insanın suç işleyip cezaevine girdiğidir.

2024 yılı Adli Sicil İstatistikleri bu soruya çarpıcı bir yanıt sunmaktadır.

Verilere göre toplam cezaevi nüfusunun %95’ini adli suçlular oluşturmaktadır.

2024’te ceza dava sayısı, sadece bir yılda yüzde 49,6 artarak 2,6 milyondan 3,9 milyona fırlamıştır.

Sanık sayısı, 2023’te 1,5 milyonken, 2024’te 3,7 milyon kişiye ulaşmıştır.

Dolandırıcılık %41, uyuşturucu kullanımı %33, uyuşturucu ticareti %21 artmıştır.

Ancak ceza adalet sistemindeki mevcut tabloyu, münferit suçlardaki geçici yükselişlerle açıklamak mümkün değildir. Karşımızda, ceza adalet sisteminin bütününe ilişkin ciddi bir yapısal sorun bulunmaktadır.

Peki, nedir bu yapısal sorun? Türkiye’de cezaevleri neden taşıyor? Neden yılda iki kez meclisten çıkartılan paketler boşa düşüyor ve sayılar yine zirveye vuruyor?

Aziz Milletim,

Milletimizin diğer milletlere göre suça daha meyilli olduğunu kabul edemeyeceğimize göre, bu devasa sorunun yapısal nedenleriyle yüzleşmek zorundayız.

Hep birlikte suç patlamasının arkasındaki 5 ana sistemsel iflası masaya yatıralım:

Birincisi; Ekonomik Kriz, Gelir Adaletsizliği ve Umutsuzluk: Enflasyon sadece cüzdanları değil, toplumun ahlaki pusulasını da yakıyor. Çalışarak bir ev, bir araba sahibi olma hayalinin imkânsızlaştığı yerde "yasal yollardan kazanç" inancı da hızla azalıyor ve gençlerimiz arasında "köşe dönme" fikri yaygınlaşıyor. Unutmayalım, hırsızlık, yağma ve dolandırıcılık patlıyorsa; bunun faili sadece şahıslar değil, mutfaktaki yangını çıkaranlardır!

İkincisi; Eğitimde Fırsat Eşitliğinin Yok Oluşu: Kriminoloji literatürü nettir, eğitimin sosyal statü kazandırma gücü biterse, suç örgütlerinin eleman devşirme gücü başlar. Okuldan kopan her çocuk, cezaevine bir adım daha yaklaşır.

Bakınız, bugün cezaevlerindeki tablo aslında eğitim sistemimizin karnesidir:

- Bakanlığın verilerine göre, cezaevindeki 18 bin vatandaşımız ilkokul dahi okumamıştır.
- 80 bin kişi ise sadece ilkokul mezunudur.
- Yani toplamda 100 bine yakın vatandaşımız, eğitimin en temel basamağında sistemin dışına itilmiştir.

Eskiden yoksul çocuğunun sınıf atlama anahtarı olan eğitim, bugün zenginle yoksulu birbirinden ayıran aşılmaz bir "duvar" haline gelmiştir. Bu duvarın altında kalan, iyi eğitime ulaşamayan yoksul mahalle gençlerimiz; uyuşturucu ve suç çetelerinin açık hedefi halindedir.

Veriler açık, gençlerde eğitim seviyesi düştükçe, hırsızlık ve gasp gibi suçlar artıyor. Çünkü okuldan erken kopan kişi, sadece bilgiden değil; okulun sunduğu o hayati "sosyal denetim" ve "disiplin" mekanizmasından da kopuyor.

Bugün zengin ile yoksul arasındaki eğitim makası hiç olmadığı kadar açılmıştır. Eğitim artık bir yükselme aracı değil, bir "ayırıştırma" aracıdır. Biz çocukları okul sıralarında tutamadığımız sürece, cezaevlerinde ranzalara yer açmaya devam ederiz.

Üçüncüsü; “KontROLSÜZ Kentleşme” ve Gettolaşma: Büyükşehirlere olan plansız büyüme ve kontROLSÜZ göç gettolaşmaya, gettolaşma ise yoksul mahalle gençlerini suç şebekelerinin açık hedefi haline getirmiştir.

Maalesef, şehirlerimiz sadece beton yığına çevrilmedi; aynı zamanda insanı sokağından, komşusundan ve sosyal desteğinden mahrum bırakan bir model yaratıldı.

- Geleneksel mahalle kültürümüzün sunduğu o doğal denetim mekanizması yok edilmiştir.

- İnsanların birbirini tanımadığı, dev beton bloklar ve sosyal imkânlardan yoksun mahalleler; gençlerimizi suç şebekelerinin en kolay avı haline getirmiştir.

Özellikle zorunlu göçle gelenlerin yaşadığı uyum sorunları, anomi ve dışlanmışlık hissi; bu gençlerimizi yasal sistemin dışına, illegal yapıların kucağına itmektedir.

Eğer siz sosyal destek mekanizmalarını mahalle bazında kurmazsanız; o sokağı suç örgütlerine kendi elinizle teslim etmiş olursunuz.

Dördüncüsü; Cezaevlerinin "Suç Akademisine" Dönüşmesi ve İslah Sorunu: Bugün Türkiye’de cezaevinden tahliye olanların yaklaşık yüzde 45’i, çocuk mahkûmların ise maalesef yüzde 60’ından fazlası çok kısa bir süre içinde yeniden suç işleyerek cezaevine geri dönüyor.

Bu rakamlar bize tek bir şeyi haykırıyor: Ceza adalet sistemimiz ıslah etmiyor, aksine suçlu üretiyor!

Peki, neden? Çünkü kapasitesinin tam yüzde 40 üzerinde dolmuş bir cezaevinde ne rehabilitasyon olur ne de ıslah! Daha da vahimi; ilk kez basit bir suçtan içeri girmiş bir genci, aşırı doluluk nedeniyle azılı suçlularla, profesyonel uyuşturucu baronlarıyla aynı koğuşa mahkûm ettiğinizde; o genci topluma kazandırmış olmuyorsunuz. Onu bir "suç uzmanı" olarak, tabiri caizse bir "suç akademisinden mezun ederek" sokağa geri salıyorsunuz.

Sorun sadece içeride de bitmiyor. Tahliye olan kişi dışarı çıktığında devletin sosyal destek mekanizmalarını yanında bulamıyor. "Eski mahkûm" damgasıyla iş bulamayan, dışlanan ve devlet eliyle takip edilmeyen bu insanları; kendi ellerimizle bildikleri tek yere, yani eski suç çevrelerine mecbur bırakıyoruz.

Beşincisi ise; lokomotif suç olan uyuşturucu: Cezaevi nüfusunun yaklaşık yüzde 38’ini uyuşturucu bağlantılı suçlular oluşturuyor. 2024’te 150 bin vatandaşımız uyuşturucu bağlantılı suçlardan dolayı cezaevindedir.

Bu tablo, sadece bir asayiş sorunu değil, bir ulusal güvenlik sorunudur! Bu rakamlar, toplumun sosyal savunma mekanizmalarının, aile yapımızın ve önleyici sosyal politikalarımızın çöktüğünün ilanıdır.

Her köşe başında bir torbacının olduğu, uyuşturucunun okul çevrelerinden mahalle aralarına kadar sirayet ettiği bir ülkede; biz sadece uyuşturucu satıcısını değil, aslında geleceğimizi de hapsediyoruz. Uyuşturucu, kriminolojide "lokomotif suç"tur; çünkü arkasından hırsızlığı, gaspı, cinayeti ve aile içi şiddeti sürükler.

Sormamız gereken soru şudur: Bu 150 bin kişi neden uyuşturucuya bulaştı? Gençlerimizi bu bataklığa iten umutsuzlukla, işsizlikle ve sosyal destek eksikliğiyle ne zaman yüzleşeceğiz? Sadece yakalamakla övünülen ama talebi azaltamayan, tedavi merkezlerini yaygınlaştıramayan ve en önemlisi gençliğine bir vizyon sunamayan bu anlayışla; uyuşturucu belasını bitiremezsiniz.

Değerli Arkadaşlar,

Bütün bu tablo bize şunu göstermektedir:

İnfaz düzenlemeleri, cezaevlerini geçici olarak rahatlatabilir; ancak ceza adalet sisteminin yapısal, sosyolojik ve ıslah boyutundaki sorunlarını çözemez.

Suçun nedenleriyle yüzleşmeyen, ekonomide, eğitimde, istihdamda veya sosyal politikalarda iyileştirme yapmadan kaçınılmaz olarak daha fazla cezaevi, daha fazla infaz düzenlemesi ve daha ağır bir toplumsal maliyet üretir.

Kalıcı çözüm, yüzeysel ve geçici önlemler değil; adaleti, önlemeyi ve insan onuruna dayalı ıslahı esas alan bütüncül bir ceza adalet politikasıyla mümkündür.

Aziz Milletim,

Bu koşullar altında cezaevlerini “boşaltmayı” bir müjde gibi sunmak, sorunun nedenleriyle yüzleşmeme anlamına gelmektedir.

Nitekim geçmişte yapılan infaz düzenlemeleri bunun açık kanıtıdır.

2020 yılında, pandemi bahanesiyle yapılan düzenlemede 90 bin kişi, Temmuz 2023’te 80 bin kişi daha tahliye edildi. Peki ya bugün? Sadece 27 ayda mahpus sayısı 182 bin kişi daha artarak 433 bini aştı!

Eğer bu infaz düzenlemeleri yapılmamış olsaydı, bugün cezaevi nüfusu 600 binin üzerinde olması kuvvetle muhtemeldi.

Değerli Arkadaşlar,

Bugün “infaz düzenlemesi” başlığı altında önümüze getirilen öneriler, hukuki niteliği itibarıyla örtülü af niteliği taşımaktadır. Cezanın kısaltılması ya da ortadan kaldırılması, adının ne konulduğundan bağımsız olarak aftır.

Anayasa’nın 87. maddesi, bu nedenle özel af kararlarını nitelikli çoğunluğa bağlamıştır. Bu düzenleme, affın toplumsal etkilerinin genişliği karşısında, kararın ancak geniş bir siyasal mutabakatla alınmasını güvence altına almak amacı taşır. Oysa bugün bu anayasal güvence devre dışı bırakılmaktadır.

Özel af niteliği taşıyan düzenlemeler, “infaz değişikliği” etiketi altında Meclis’e getirilmektedir. Bu yaklaşım yalnızca Anayasa’nın lafzını değil; Meclis’in iradesini ve yetkisini de işlevsizleştirmektedir. Af gibi sonuçları olan bir karar, anayasal usuller dolanılarak alınamaz.

Sorun; sadece usul meselesi de değildir, bu düzenlemenin yarattığı derin eşitsizliktir.

Modern ceza adalet sistemlerinde caydırıcılık, cezaların adil ve eşit biçimde uygulanmasıyla sağlanır.

Asıl belirleyici olan, infazın suçun niteliğine değil; failin toplumsal tehlikeliliğine, tekrar suç işleme riskine ve kamu güvenliği üzerindeki etkisine göre şekillenmesidir.

Bugün önümüze gelen düzenlemeler ise bu ilkeyi tersinden kurmaktadır.

Ağır adli suçlardan hüküm giymiş kişiler, yolsuzluk yapanlar, hırsızlık ve gasp suçlarından hüküm giymiş kişiler tahliye edilirken; terör, cebir ve şiddetle uzaktan yakından alakası olmayan binlerce insan kapsam dışında bırakılmaktadır.

İfade özgürlüğü kapsamında açıklama yapan gazeteciler, sivil toplum faaliyeti yürüten kişiler bu düzenlemenin dışında bırakılmaktadır.

Böyle bir ayırım, ceza adaletinin temelini oluşturan eşitlik ilkesini zedelemektedir.

Bu çifte standardın en çarpıcı örneklerinden biri de deprem davalarıdır. Resmi verilere göre 54 bin vatandaşımızın hayatını kaybettiği, on binlerce binanın yıkıldığı büyük bir felaketin ardından açılan davalarda tutuklu sanık sayısı yalnızca 148'dir.

Şimdi görüşülmekte olan 11. Yargı Paketi ise, bu davalarda verilecek cezaların infazını daha da etkisiz hâle getirecek, fiilî bir cezasızlığa yol açacaktır.

Bu nedenle, Genel Kurul'da yapılacak değişikliklerle, deprem sanıkları, infaz düzenlemesinin kapsamı dışına çıkarılmalıdır.

Aziz Milletim; gönül isterdi ki, bu düzenleme yapılırken adaletin sadece cezalandırmak değil, aynı zamanda hakkaniyet olduğunu unutmasaydık.

Değerli Arkadaşlar, Kıymetli Vatandaşlarımız,

Sonuç olarak; Türkiye'nin ihtiyacı olan şey 11., 12. ya da 20. yargı paketi değildir.

Türkiye'nin ihtiyacı olan şey; yargı bağımsızlığıdır, hukukun üstünlüğüdür ve köklü bir zihniyet değişimidir.

Cezaevlerini dolduran nedenleri, yoksulluğu, eğitimsizliği, hukuksuzluğu çözmeden atılan her adım, bizi başladığımız yere geri döndürecektir. Bu döngü kırılmadıkça ne ekonomimiz düzelir ne de toplumsal huzurumuz tesis edilebilir.

Gerçeklerle yüzleşmeden, adalet tesis edilemez.

Bir an evvel hukuk devletine dönülmelidir.

Hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum.